

Předmluva pro 2. vydání

Je to už dvacet dva let, co jsem potkala a pustila si do života dvě „cizí“ děti, a asi devatenáct let od chvíle, kdy jsem o nich začala psát svou prvotinu. Moje první holky mi převrátily život vzhůru nohama, přetvořily mě, odhalily moje slabé stránky a ukázaly mi má nejtajnější zákoutí. Odzrcadlily mě v dobrém i zlém... Nevím, kdo koho víc vychoval – spolužily jsme a učily se vzájemně... Dovedly mě k mým vlastním kořenům a nezpracovaným traumatům. A právě díky nim jsem se začala učit být důležitá sama pro sebe.

Proto jsem moc ráda, že *Dary* vycházejí podruhé s tak velkým odstupem. Protože teď se na tu sice pětatřicetiletou, ale vlastně nedospělou „holku“, která je psala, dívám s velkým pochopením a zároveň jako úplně jiný a možná i o trochu autentičtější člověk... Člověk, který prošel dvěma desetiletími sebepoznání právě díky přijatým dětem.

Vím, že jsem se na konci *Darů* zamýšlela nad tím, jak to s holka-ma asi dopadne. A že jsem plánovala přijetí dalšího dítěte. Z jednoho dalšího dítěte byly nakonec tři. Celkem mi přišlo do života pět dětí. Ty nejmladší dvě žijí stále se mnou. Je to Eliška, dnes už třiadvacetiletá slečna s Aspergerovým syndromem, a teprve před pár měsíci přijatá Helenka, kterou jsme si přivezly před jejími šestými narozeninami. A ty ostatní? Všechny moje ostatní holky jsou už dávno dospělé. Vždyť mé zrzavé Barunce už bude za chvíli třicet tři let (je jí tedy právě tolik, kolik bylo mně, když jsem se o ni začala starat), a nejstarší Kačce je dokonce neuvěřitelných čtyřicet. Na jednu stranu je to tak dávno, na druhou stranu jako by to bylo včera. O svých dětech a o sobě jsem napsala zatím tři knížky.

Ale život s nimi by vydal na řadu neuvěřitelných románů. Moje děti jsou bojovníci. Bojovaly s osudem a s jeho nepřízní, bojovaly se mnou, když jsem se jim snažila ukázat, že žít se dá i jinak, a bojovaly hlavně samy se sebou a se svými stíny a draky. A já si jich za to vážím. Téměř všechny mé holky, ač nesmírně poškozené svými ranými traumatickými zkušenostmi, mají v sobě obrovskou odolnost a také obrovskou touhu zvládnout život.

Jak se jim teď aktuálně daří, zkusím krátce zrekapitulovat v závěru druhého vydání této knihy. A už se těším, až napíšu další knížku – protože poslední holčička Helenka, která přišla do naší rodiny před pouhým půlrokem, je také dítě, které září všemi barvami duhy a s kterým určitě nebudu mít šanci tak rychle zestárnout. Nevím, kde se v holčičce, která se narodila tak předčasně, s tak výrazným handicapem a která prožila téměř šest let života v ústavu, bere ta obrovská vitalita a životaschopnost. Jen vím, že mě baví její radost ze života, z pohybu, z objevování, její interakce se světem. Jsem ráda, že jsme dostaly s Eliškou (mou druhou nejmladší přijatou dcerou) šanci jí ten svět trochu poodhalit a otevřít. A to i právě díky dvěma nejstarším holkám – hlavním hrdinkám *Darů*, se kterými jsme stále v intenzivním kontaktu a ve kterých má Helenka skvělé starší ségry. A nudit se do budoucna asi opravdu nebudeme. Určitě bude i dál o čem psát.

Ludmila Janáková, červen 2025

Proč?

Vždycky jsem chtěla a pořád chci znát odpověď na všechny otázky. Chtěla bych rozumět lidem a světu a chápat i to, co se vůbec nezdá pochopitelné. Chtěla bych vědět, jestli žiju správně. Správně ne podle lidských měřítek, ta jsou sporná, ale podle nějakých vyšších. Nebo nic nad námi není? Nikdo se nebaví naší nedokonalostí? Jen tak se v tom plácáme, ovlivňujeme navzájem své životy a doufáme, že jednou přijde zázrak? Trávíme život čekáním na budoucnost a na druhé šance? Nevím, zatím pořád nevím, jak to funguje a jak to cítí druzí. Vím jen, že se snažím žít tak, jak mi to jde nejlíp. Nevím, jestli je to moc, nebo málo... Dlouho jsem čekala na nějaké zmoudření nebo prozření nebo alespoň na nějaké „dospění“ – jasné a zřetelné, ale žádné nepřišlo, a tak pořád tápu. Je spousta věcí, kterým nerozumím. Dějí se absurdity a jsou zvěrstva a nespravedlnosti, nad kterými zůstává rozum stát a se kterými se nemohu a nechci vyrovnat. Války, holocaust, genocida, problémy těch znevýhodněných – menšin, postižených, opuštěných dětí. Jako by se nás to netýkalo. Jako by nás to nebolelo. Stačí zavřít oči. A srdce. Často mě trápil pocit bezmoci – zdálo se mi, že nemůžu nic udělat, aby se svět tak divně netočil. Nikdy jsem si nebyla jistá, jak se mám v které situaci zachovat a jestli to, co dělám, je to „správné“. Často mi bylo a je líto, že nemohu dělat víc a možná líp. Teď, když jsem maximálně vytížená někým, kdo mě tak strašně moc potřebuje, už určitě nemám pocit, že nic nedělám. Ale pořád pochybuju o spoustě věcí a o sobě nejvíc...

Snad si tímhle odpovím na některé otázky. Třeba nějaká malá nepsaná odpověď nenápadně vklouzne mezi řádky. Malý princ

přece říkal, že správně vidíme jen srdcem. Co je důležité, je očím neviditelné. Proto si chci napsat knihu neviditelných odpovědí...

Měla jsem divné dětství. Dětství, které jsem trávila přehnaným čtením a sněním. Nepocházela jsem z rozvrácené rodiny. Nebyla jsem extrémně bita. Rozhodně jsem v dětství netrpěla nedostatkem potravy, ošacení či intelektuálních podnětů. Ale byla jsem strašně sama. A cítila jsem se nemilovaná, nepochopená, nepřijatá... Strašně opuštěná mezi lidmi, kteří měli být moji nejbližší. A to mě dost dramaticky ovlivnilo – na spoustu let. Nevěřila jsem si, neuměla jsem komunikovat, podceňovala jsem se. Až když jsem se z toho – nejen vlastním přičiněním, ale hlavně s pomocí svých přátel a trpělivé terapeutky – trochu dostala, mohla jsem začít přemýšlet nad tím, jak chci strávit zbytek svého života. Jak si najdu takovou cestu, která mi pomůže vyrovnat se se světem jiným než v knížkách a se vším, co nechápu...